

גליון תורני בהלכה, אגדה ומוסר דברי מאיר

בס"ד
סיון התש"פ
גליון מס' 21

מאצרותיו של הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א
מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

עקב המצב הקשה ר"ל
לא יתקיים השיעור השבועי
של מורנו הרב שליט"א
במתכונתו הרגילה
עדכונים ותכנים תורניים נוספים
זמינים באתר 'דברי מאיר'

פזנים ופרפראות

על פרשות השבוע שבהודש זה

דבריהם הם זכרונם

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בחודש זה

| פרשת נשא |

דַּבֵּר אֶל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׁטָה אִשְׁתּוֹ (ה. יב)

"מה כתוב למעלה מן הענין? ואיש את קדושו לו יהיו' - אם אתה מעכב מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבא אצלו להביא לו את הסוטה" (רש"י)
רבותינו המפרשים עמדו על הקשר בין הדברים, מדוע מי שלא הביא מעשרותיו יגיע לידי כך שיצטרך להביא את אשתו לפני הכהן - וכי מה ה"מדה כנגד מדה" בזה?

בספר "תהלה לדוד" תירץ, ע"פ הכתוב (בראשית ב, כב) "ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה" - "צלע" בגימטריא 190, ו"חווה" בגימטריא 19. נמצא, ש"חווה" היא ה"מעשר" מן ה"צלע" שנלקח מן האדם. לכן, כאשר האדם נמנע מלהביא את מעשרותיו אל הכהן, על כרחו יזדקק להביא מעשר אחר אל הכהן, דהיינו את אשתו - שהיא ה"מעשר" מצלעו...

| פרשת בהעלותך |

וְלֹא יִהְיֶה בְּכֶנֶי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף. בְּגִשְׁתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ (ח. יט)

ישנם יהודים הנגשים אל הקודש רק בעידן של צער ותוגה, כאשר נגף ואסון פוקדים אותם. ברם, היהדות הנאמנה דורשת לגשת אל הקודש, לא מתוך נגף ומצוקה, אלא מתוך נחת והרחבה, מתוך חדוה ושמחה - כאמור (ישעיה נג, ז) "והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי", הם יבואו שם מתוך שמחה ומתוך חדות הנפש, ושמחת עולם על ראשם!

| פרשת שלח |

עָלוּ זֶה בְּנֶגְבְּךָ וְעָלִיתָם אֶת הָהָר: וְרָאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הִוא (יג. יז-יח)

דרש הגאון רבי רפאל ברוך טולידאנו זצוק"ל, מגדולי חכמי מרוקו: "עלו זה בנגב" - בנתיב החכמה, כי "הרוצה להחכים ידרים". תנהגו בחכמה, ואז "ועליתם את ההר" - תצליחו להתעלות מעלה מעלה. אך כשתהיו במדרגה העליונה, "וראיתם את הארץ מה היא" - אל תזוח דעתכם, אלא זכרו תמיד את הארץ שממנה עליתם, זכרו את נקודות ההתחלה, ואז לא תבואו לידי גאווה ולא לידי חטא!

| פרשת קרח |

וּמִדֹּעַ תִּתְבַּשְׂאוּ (טז. ג)

שאלו תלמידיו את הרה"ק רבי רפאל מברשד זיע"א: מה עדיף - לישוב בראש השלחן, מתוך ידיעה שהמקום המתאים עבורי הוא בסוף השלחן, עם הפחותים. או, לישוב בסופו, בעוד הלב משתוקק לישוב בראש "כפי שמגיע לי"? השיבם רבי רפאל: עדיף לא לשבת במקום המכובד, באשר הלכה היא "מעשה מוציא מחשבה", אך "אין מחשבה מוציאה מידי מעשה"...

י"ד בסיון - יום פקידת שנתו של 'אבי הישיבות' מן הגה"ק רבי חיים (איצקוביץ) מוואלוז'ין זצוקלה"ה, ראש ישיבת 'עץ חיים', אשר כל עולם הישיבות צועד לאורו ובדרכו המסורה לנו.
כבר מילדותו פקיע שמיה - "בוצין בוצין מקטפיה ידיע", וגאונותו הפליאה את כל רואיו.
מסופר, שאחד מפרצי הסביבה, הניח לשלושת בניו צוואה מזוהר שאת הסוסים שהותיר עבורם יחלקו באופן הבא:

אחד יקבל את חציים, השני יזכה בשליש ואילו האחרון יקבל תשיעית, ובתנאי שלא יחלקו סוס אחד לשניים. היו הבנים במבוכה רבה, מאחר שאביהם הותיר להם שבעה עשר סוסים, ולא ידעו כיצד לחלקם ביניהם לפי תנאיו, הם ניסו בכל דרך וישבו עם גדולי חכמיהם והעלו חרס בידיהם, הן ממספר זה לא ניתן לעולם לחלק כך, וכי אביהם לא היה איש שחמד להם לצון...

חישבו האחים וסיכמו כי שאלה סבוכה שכזו אין לה מוצא אלא אם תוצג בפני ר' יצחק, הפרנס הוולוז'ינאי הידוע בחכמתו - אביו של ר' חיים. בחרו להם האחים אחד מהם ושלחוהו לטכס עצה מהפרנס. ר' חיים, לא היה אותה שעה אלא זאטוט כבן חמש שנים, אך משראה שאין פותר לשאלה הציע את עזרתו.

בלי היסוס ניגש לבן הפריץ ואמר: אם תיתן לי סוס אחד מרכושך הפרטי אפתור לכם את הבעיה, בהבטיחו לנציג האחים, והלה הסכים.

תחילה כעס עליו אביו, כי אם אכן יכול הוא לחלק את הירושה עבורם, בשל מה נזקק הוא לתשלום הסוס. אך חיים הצעיר הרגיעו במהרה כי אל לו לדאוג, בין כך מתכוון הוא להשיב את הסוס, וכי כלל שימושו הוא רק להראות שבצוואה התכוון האב לרוב הסוסים ולא נקב בסך הכולל.

נטל חיים הקטן את הסוס שניתן לו, צירפו לשבע עשרה הסוסים מהירושה והחל לחלק. הצי משמונה עשר, היינו תשעה, לראשון. שלישי מן הסוסים, כלומר שש, מסר לשני. ולאחרון תשיעית שהיא שני סוסים, סך הכול שבע עשרה, כמניין הירושה שהותיר להם האב.

את הסוס הנוסף, שהיה מיותר, השיב ברצון לבעליו - זו הייתה כוונתו של אביכם - הפטיר הילד כמנצח...
(ע"פ 'אחינו')

ת.נ.צ.ב.ה.

מושגים בהלכה

ביאור ענינים שונים בקצרה
להרחבת ידיעת התורה

• בענין רחיצה ביום טוב •

אקטואלי במיוחד: חג השבועות חל בערב שבת!

במשנה ברורה (סי' שכו ס"ק כא) הביא בשם הפוסקים, שהמנהג לא לרחוץ בשבת בנהר או במקוה. ובס' שונה הלכות הביא בשם מרן החזו"א זי"ע, שה"ה במקלחת שאסור. אמנם הרבה פוסקים כתבו, שהאיסור הוא רק רחיצה בנהר, אבל במקלחת אין לאסור, ומשום סחיטה לבד לא גזרו (קצות השלחן סי' קל"ז סק"ה, שו"ת אגרות משה ח"ד סי' ע"ד, שו"ת באר משה ח"ו סי' ע"ג), ולכן לשיטתם, כשמצטער מחום היום או מהזיעה, ירחץ בצונן (משום גזירת הבלנים, עי' שו"ע סי' שכו), ויזהר שלא לסחוט את השערות ואת המגבת. ולגבי יום טוב, לכאורה לא שייך גזירת הבלנים. אמנם בשו"ע (סי' תקי"א) כתב שאין לרחוץ ביו"ט כל גופו בחמין. והרמ"א כתב, שיש אוסרין בכל ענין. וכתב המשנ"ב שם, שהם סוברים שאין חילוק בין שבת ליו"ט בזה, אך במים קרים [- פושרים] מותר, שבזה לא גזרו, וכמו בשבת, וכמש"כ הפוסקים הנ"ל, רק שיזהר לא לסחוט השערות והמגבת.

< העולה להלכה:

א. כשמצטער בשבת וביו"ט מחום היום או שמזיע, מותר לו להתקלח במים צוננים כל גופו. וביום טוב אף יכול להוסיף להם קצת מים חמים מה"בוילר" [כדי להפיג הציונה], וכמש"כ הפוסקים שהגדרת "צונן" היינו אפי' פושר, כל שנועד להפיג את הציונה (וכן אמר לי הגר"פ שיינברג זצוק"ל לגבי בין המצרים. ונראה שה"ה כאן, כי זה הגדרה כללית של "צונן". ועי' בפסק"ת (סי' שכו) מה שהביא בשם שו"ע הרב בהגדרת חמין). ועי' בפסק"ת ה"ל יו"ט, ובס' שערים המצויינים בהלכה.

ב. כשרוחץ, צריך להשתמש בשמפו או סבון נוזלי דוקא (עי' ספר שלמי יהודה - הל' מוקצה, שאין לסבון נוזלי או שמפו דין "ממרח", אף כשנשפך בצורה גמישה, כל עוד הוא נשפך בלא שצריך ללחוץ עליו. וכן הביא שם בשם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל והברית עולם). ובמקום שיש שערות יזהר לא למרוח השמפו או הסבון, אלא רק ישפוף בלי למרוח - כדי שלא יבא לידי סחיטה (עי' שש"כ פי"ד ושם סט"ז). ולדעת מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שיש בשמפו משום "ממרח", יערב בו מים.

ג. צריך להיזהר מסחיטת השערות. ולכן כשיוצא וראשו רטוב, לא ישפשף השערות במגבת, אלא יניח המגבת על ראשו וינגב בעדינות [וכן בכל מקום שיש שם שערות].

ד. ביום טוב, כשרוחץ אבר אבר, יוכל לרחוץ גם במים חמים. ודוקא במים שנתחממו ע"י "בוילר" וכיוצא בזה, ולא מ"יונקערס" - משום שמכבה את האש כשסוגר המים (עי' במשנ"ב סי' תקי"א ס"ק יח). ויש שמתירים גם בכל גופו, כיון שהיום כולם מורגלים בזה, והוא דבר השווה לכל נפש (הגר"מ פרבשטיין שליט"א. וכן מדויק בשש"כ פי"ד הערה כה, בשם מרן הגר"ש זצ"ל אויערבאך זצ"ל). אך הטוב ביותר הוא לעשות אבר אבר, וכנ"ל, או שיתרחץ בצונן.

ה. טבילה במקוה צוננת [וה"ה פושרת], מותר (עי' ספר אורחות יושר למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ערך טהרה).

הצטרפו עכשיו לרשימת התפוצה

וקבלו את הגליון אל תיבת הדוא"ל שלכם
שלחו את המילה "הצטרפות"
לדוא"ל המערכת: divreymeir@gmail.com

אורחות צדיקים

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

קורות

מרן הגאון הצדיק רבי ראובן אלבז שליט"א (נולד ביום ט"ו בסיון התש"ד) - ראש ישיבת 'אור החיים' בירושלים וחבר מועצת חכמי התורה, מגדולי ומחלוצי תנועת התשובה שקירב לבבות רבים לאביהם שבשמים. הרב שליט"א ידוע בסבר פניו המאירות ולבו הרחב, ותפילותיו וזעקותיו לישועת בכלל והפרט יוצאות מדם נפשו הרחומה, וספוגות אהבת ישראל ונשיאה בעול עם כאבו של כל יחיד.

אנקדוטה מעניינת התרחשה במעונו של הגה"צ שליט"א כאשר עם פרוץ מגיפת ה'קורונה' עלו ובאו אנשי עסקים מ...סין וביקשו שהו שיתפלל לפני אדון כל שתעצור המגיפה - כי "הרב מתפלל הכי חזק", כדבריהם. כמובן שהרב שליט"א התפלל וברך לישועת הכלל והפרט, וציין ש"כשיש צרה בעולם, אפילו אצל הגויים, היהודים צריכים להתפלל כי זה מרמז להם משהו!"

עם התפשטות המגיפה ר"ל עורר הרב שליט"א את הציבור להתחזקות: "במצות השבת יש ריפוי לכל החוליים ולפחד. האדמו"ר מקאמרנה זצ"ל כתב, כשהיתה מגיפה, להזהר באהבת ישראל ובמידות טובות ולכוין בסעודת שבת לקיים ולהרגיש מצות עונג שבת. אנחנו בהכנה לימות המשיח, הקב"ה נותן לנו רמז להתקרב אליו".

הרב שליט"א בירך באופטימיות: "קרנו תרום בישיעתך" - זה הקורונה, ו"מצמיח קרן ישועה" - היא תצמיח את הישועה לעולם!

צילום: יעקב כהן

מכתבי תורה והוראה

שהשיב מורנו הרב שליט"א

הוצאת ס"ת לקריאה לנערים בחג השבועות

בס"ד, יום א', ג' סיון תשע"ז, א' דג' ימי הגבלה
כב' הגאון ר' יהודה קלמר שליט"א, שלו' וברכה וכוט"ס.
בענין מה שנשאלתי ממו"ר הגה"צ המשגיח ר' חיים וואלקין שליט"א האם מותר להוציא ספר תורה בחג השבועות לקריאה לנערים, והשבתי בשם מו"ר הגר"ע אויערבאך שליט"א שאם הגיעו לחינוך שמותר [ואם כבר נהיו בר מצוה ויש ז' שלא שמעו - מותר אף בברכה]. ושואל כעת כת"ר שליט"א מה הדין בשכבר שמעו.
והנה כפי שביאר מו"ר הגר"ע שליט"א - כשמוציאים ס"ת לשם חינוך, אין נפק"מ בזה אם שמעו או לא, שהרי בלאו הכי פטורים, וכל הרעיון הוא לחנכם, ובזה מותר אפילו כמה פעמים. ועוד, דהוי כ"קורא בתורה" - וכמו שביארנו שזה לא שונה מ"ללמד תורה". לכן פשיטא שאף בכה"ג מותר לכתחילה לחנכם בעשרת הדברות ובת"ת ובקריאת התורה.
ומי יתן והיה לבבם זה ליראה את ה' כל הימים.

בברכת הצלחה בכל עניני הקהילה ופועליו הרבים,
ושיזכו לקבל התורה מתוך שמחה ורוב נחת,
מאיר סנדר, פעה"ק ירושלם טובב"א

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>